

mindre i forhold til den lettelse, en vejviser som denne giver den, der hurtigt skal kende de muligheder, arkivet byder på. Samtidig føres man frem til de forhåndenværende hjælpemidler til udnyttelsen, og det vil nok også kunne spare tid for personalet ved ekspeditionerne.

H. P. Clausen

Arkiv. Tidsskrift for arkivforskning. Udgivet af Rigsarkivet. Redigeret af Frank Jørgensen under medvirken af Niels Petersen og Knud Prange. 1. bind, nr. 1, april 1966. 64 sider. Kr. 16,- i årligt abonnement.

Rækken af danske historiske tidsskrifter er i år blevet forøget med et arkivtidsskrift, udgivet af Rigsarkivet. Initiativet er, skriver rigsarkivaren i et forord, taget af unge og yngre arkivarer. Hensigten er at skabe et forum, hvor resultaterne af arbejdet med arkiver og administration og med arkivteoretiske problemer kan fremlægges. Tidsskriftet skal udkomme to gange om året, og det står også åbent for bidrag fra folk uden for arkivarernes kreds.

Af det første hæftes indhold fremgår, at tidsskriftets emneområde tolkes ganske vidt. To af de fire afhandlinger er almindelige historiske arbejder uden større tilknytning til arkivproblemer, end alle historiske tidsskriftsartikler vil have. Den ene er Andreas Jørgensens udmærkede behandling af forholdet mellem købmænd og bønder på Møn o. 1735, »Borger og bonde på Møn i 18. århundrede«. Den anden er en studie af Frank Jørgensen, »Et indgreb over for håndværkssvendenes frie vandringsret i 1835«, hvor han viser den udenrigspolitiske baggrund for plakaten af 1835, der begrænsede håndværkssvendenes hidtidige vandringsret.

Johan Jørgensens bidrag om »Øverste sekretær Erik Krag's virksomhed i Danske Kancelli indtil 1657« er i højere grad et »arkiv-emne«, eftersom det direkte vedrører administrationshistorien. I afhandlingen dokumenteres det, at 1650'erne ikke, som man med tvivlsom hjemmel hos Niels Slange har hævdet, var en forfaldstid i Danske Kancelli. Administrationen var langt fra at være i opløsning, og 1660 betegnede ikke på dette punkt et voldsomt indsnit. Som bekendt fortsatte Niles Krag også sin ledelse af kancelliet adskillige år efter omvæltningen i 1660.

Den eneste arkiv-teoretiske artikel er rigsarkivar Hvidtfeldts »Tanker om kassation«. Det er helt klart, at kassationsproblemet er brændende med de mængder af papir, der afsættes hver dag alene i centraladministrationen. Det er derfor særdeles nyttigt, at dette problem tages op og gennemdrøftes ud fra det tredobbelte hensyn, der her gør sig gældende: hensynet til administrationen, til arkivarernes personale- og pladsforhold samt til forskningen.

Rigsarkivaren skitserer klart problematikken. Han henviser til overvejelserne i andre lande og gennemgår de danske former for kassation. Under gennemgangen af mulighederne for udtynding, papirbesparelse og administrative reformer som middel til at begrænse papirmængden, nævner dr. Hvidtfeldt, at når et gennemslag af den udgåede skrivelse findes, er der ingen grund til at gemme konceptet. Det er en summarisk bemærkning, som let kan vække forundring og bekymring hos historikere og andre forskere, der ønsker at følge sagsbehandlingens forløb. Antagelig er rigsarkivarens opfattelse dog ikke så summarisk, som de valgte udtryk antyder, men tvivlen på dette punkt kan kun

underbygge ønsket om at få en kvalificeret debat mellem alle interesserede parter om kassationsproblemerne.

Det nye tidsskrift fremtræder typografisk og udstyrmæssigt særdeles nydeligt. Indholdet er godt, og der er grund til at byde det velkommen.

H. P. Clausen

Jørgen Sthyr: Kobberstikkeren Albert Haelwegh. (Gyldendal, 1965). 232 sider.

Mens Ny Carlsbergfondets direktør, Jørgen Sthyr, endnu gjorde tjeneste i Kobberstiksamlingen, skrev han i 1938 i Kunstmuseets årsskrift en afhandling om den flittige kobberstikker Albert Haelwegh. Denne afhandling er her genudgivet ledsaget af reproduktioner af næsten alle Haelweghs arbejder. I 1647 blev Haelwegh kgl. kobberstikker, og frem til hans død i 1673 flød derefter en strøm af kobberstik. Jørgen Sthyr's afhandling giver Haelweghs data og karakteriserer hans kunst; bogens sidste sider (fra side 45 til 196) rummer reproduktionerne, som vil være et bekvemt hjælpemiddel for historikere, der søger illustrationer fra 17. århundrede. Der er enkelte situationsbilleder fra Københavns belejring, men ellers rummer bogen næsten ude-

lukkende førende personligheder fra datidens danske samfund.

Vagn Dybdahl

Palle Lauring: Fjern og nær set gennem Illustreret Tidende. (Gyldendal, 1966). 191 sider.

Palle Lauring har haft den fortræffelige idé at bringe et udvalg af træsnitbilleder fra Illustreret Tidende. Bogen begynder med et rids af illustrationsteknikkens historie og en omtale af de udenlandske blade, der dannede forbilledet for Illustreret Tidende, som blev grundlagt i 1859.

Efter det indledende afsnit følger selve billedudvalget. Det er ikke kronologisk ordnet, men grupperet efter emner: dansk topografi, kunstindustri, forlystelser og adspredelser, malerkunst osv.; med er også billeder fra begivenheder i udlandet. Hvert billede er ledsaget af en fyldig tekst, der tolker indholdet og placerer billedet i dets historiske sammenhæng. Udvalget er udmærket og foretaget med sikker sans både for, hvad der fortæller om tiden, og hvad der giver et indtryk af bladet. Den nærliggende floskel: bogen henvender sig til enhver med historisk interesse, er i dette tilfælde på sin plads.

Vagn Dybdahl